

UDENRIGSMINISTERIET
Center for Europa

EUK, j.nr. 400.A.5-0-0
Den 3. september 2009

Rådsmøde (almindelige anliggender og eksterne forbindelser)
den 14.-15. september 2009

SAMLENOTAT

<u>1. Forberedelse af Det Europæiske Råd den 29.-30. oktober 2009.....</u>	<u>2</u>
<u>2. Udvidelsen – albansk EU-medlemskabsansøgning</u>	<u>4</u>
<u>3. Afghanistan.....</u>	<u>6</u>
<u>4. Iran.....</u>	<u>8</u>
<u>5. Sydkaukasus</u>	<u>11</u>
<u>6. Præsentation af Kommissionens strategi for Østersøregionen.....</u>	<u>13</u>
<u>7. Forslag fra Kommissionen til Rådet om ændring af Rådets forordning (EF) nr. 881/2002 om indførelse af visse specifikke restriktive foranstaltninger mod visse personer og enheder, der har tilknytning til Usama bin Laden, Al-Qaida-organisationen og Taliban</u>	<u>18</u>

1. Forberedelse af Det Europæiske Råd den 29.-30. oktober 2009

KOM-dokument foreligger ikke.

Nyt notat.

1. Resumé

Formandskabets kommenterede dagsorden forud for mødet i Det Europæiske Råd den 29.-30. oktober foreligger endnu ikke. I lyset af formandskabets tidligere tilkendegivelser ventes mødets hovedpunkter at blive den økonomiske og finansielle krise, fastlæggelse af EU's forhandlingsposition forud for COP15, herunder vedrørende finansiering, samt vedtagelse af Østersøstrategien.

2. Baggrund

Formandskabets kommenterede dagsorden forud for mødet i Det Europæiske Råd den 29.-30. oktober foreligger endnu ikke. I lyset af formandskabets tidligere tilkendegivelser ventes mødets hovedpunkter at blive den økonomiske og finansielle krise, fastlæggelse af EU's forhandlingsposition forud for COP15, herunder vedrørende finansiering, samt vedtagelse af Østersøstrategien.

Den kommenterede dagsorden vil blive tilsendt Udvalget, så snart den foreligger.

3. Hjemmelsgrundlag

Spørgsmålet om hjemmelsgrundlaget er ikke relevant.

4. Nærhedsprincippet

Den kommenterede dagsorden foreligger endnu ikke.

5. Formål og indhold

Den kommenterede dagsorden foreligger endnu ikke.

6. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

7. Gældende dansk ret og forslagets konsekvenser herfor

Den kommenterede dagsorden foreligger endnu ikke.

8. Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet

Den kommenterede dagsorden foreligger endnu ikke.

9. Høring

Den kommenterede dagsorden foreligger endnu ikke.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Den kommenterede dagsorden foreligger endnu ikke.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Det er endnu for tidligt at have forventninger til andre landes holdninger.

12. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

2. Udvidelsen – albansk EU-medlemskabsansøgning

KOM-dokument foreligger ikke.

Nyt notat.

1. Resumé

Der ventes en drøftelse af situationen i Albanien og den albanske ansøgning om medlemskab af EU. Der ventes muligvis vedtaget rådskonklusioner, hvori det besluttes at oversende den albanske ansøgning til Kommissionen med henblik på en udtalelse (avis).

2. Baggrund

Albanien indgav den 28. april 2009 en ansøgning om medlemskab af EU til det daværende tjekkiske formandskab. EU har i forvejen undertegnet en Stabiliserings- og Associeringsaftale med Albanien, som trådte i kraft den 1. januar 2009. Albanien har, som de øvrige lande på det vestlige Balkan, et perspektiv om medlemskab af EU, når landet opfylder de nødvendige betingelser.

Der blev afholdt parlamentsvalg i Albanien den 28. juni 2009. Valget forløb i en rolig atmosfære, og der var betydelige fremskridt i valgprocessen i forhold til tidligere valg. OSCE's valgobservatørmission påpegede dog i en foreløbig rapport i juli måned problemer under valgkampen, og heller ikke optællingsfasen har været uden problemer. Den endelige rapport fra OSCE's valgobservatørmission foreligger endnu ikke. Valget var tæt mellem det regerende konservative parti (Democratic Party) og det socialistiske parti (Socialist Party), men det ventes, at det konservative parti under premierminister Berisha igen vil kunne danne en koalitionsregering.

I april 2009 anmodede Rådet Kommissionen om en udtalelse om Montenegros ansøgning om medlemskab af EU. På rådsmødet i juli anmodede Rådet tilsvarende Kommissionen om en udtalelse om den islandske medlemsansøgning. I den forbindelse var det et udbredt ønske i Rådet at sikre, at også den albanske medlemskabsansøgning snarest blev oversendt til Kommissionen med henblik på en udtalelse.

3. Hjemmelsgrundlag

Spørgsmålet om hjemmelsgrundlaget er ikke relevant.

4. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

5. Formål og indhold

Situationen i Albanien, herunder den albanske ansøgning om medlemskab af EU, forventes drøftet. I den forbindelse vil spørgsmålet om en anmodning til Kommissionen om en udtalelse om ansøgningen blive drøftet, og der vil muligvis blive vedtaget rådskonklusioner, som

anmoder Kommissionen om en udtalelse. Rådets stillingtagen til selve medlemsansøgningen vil efterfølgende finde sted på baggrund af Kommissionens udtalelse, når den foreligger.

6. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

7. Gældende dansk ret og forslaget konsekvenser herfor

Ikke relevant.

8. Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet

Sagen forventes ikke umiddelbart at have konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet. Såfremt der på et tidspunkt måtte blive indledt optagelsesforhandlinger med Albanien, vil det have visse statsfinansielle konsekvenser.

9. Høring

Ikke relevant.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Fra dansk side venter man at støtte, at det vestlige Balkans tilnærmelse til EU baserer sig på fremskridt i det enkelte lands egne reformbestræbelser (egne meritter). Fra dansk side vil man kunne tilslutte sig en konsensus om, at Kommissionen anmodes om at udarbejde en udtalelse om den albanske ansøgning.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der forventes generel enighed om synspunkter, som svarer til de danske.

12. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt for Folketingets Europaudvalg.

3. Afghanistan

KOM-dokument foreligger ikke.

Nyt notat.

1. Resumé

Drøftelsen på rådsmødet (almindelige anliggender og eksterne forbindelser) den 14.-15. september 2009 ventes at fokusere på situationen i Afghanistan og forløbet af valget til præsidentposten og provinsrådene i Afghanistan den 20. august 2009.

2. Baggrund

Afghanistan afholdt den 20. august 2009 valg til præsidentposten og provinstrådene. Den generelle vurdering fra det internationale samfund, herunder EU, er, at valget sikkerhedsmæssigt er forløbet anstændigt trods et betydeligt antal sikkerhedshændelser, samt at den tekniske afvikling har været tilfredsstillende. Både Hamid Karzai og Abdullah Abdullahs kampagneteams har proklameret deres respektive valgsejre, men det endelige valgresultat ventes først at foreligge i anden halvdel af september. Valgkommissionen (IEC) offentliggør løbende foreløbige delresultater fra præsidentvalget. Sideløbende med offentliggørelsen af resultater er rygterne om valgsvindel tiltaget. EU's valgobservatørmission har den 26. august 2009 udsendt en pressemeddelelse, der opfordrer til tålmodighed. EU udsendte den 22. august 2009 en generel erklæring om valget. Der er enighed i EU-kredsen om at arbejde for tæt international koordination under FN's ledelse i den videre håndtering af valgprocessen.

EU ser i overensstemmelse med det øvrige internationale samfund bl.a. afghansk ejerskab, korruptionsbekæmpelse, overholdelse af menneskerettighederne, opbygning af lokale strukturer og vellykkede valg i 2009 og 2010 som afgørende for en positiv udvikling i landet. Fællesskabet vil i perioden 2007-2010 yde 600 mio. EUR i bistand, hvortil kan komme midler fra bl.a. EU's stabilitetsinstrument og instrumentet for menneskerettighedsbistand samt humanitær bistand.

EU's politimission i Afghanistan (EUPOL) fokuserer i sit mandat på udformning af en overordnet strategi for det internationale samfunds støtte til reformen af afghansk politi samt rådgivning, træning og monitorering af de afghanske politistyrker. Man besluttede i forbindelse med rådsmødet (generelle anliggender og eksterne forbindelser) i maj 2008 at fordoble EUPOL's internationale stab til ca. 400 mand per april 2009. Fra dansk side har man arbejdet for et øget EUPOL-engagement, herunder at medlemslandene i højere grad deployerer politipersonel til Afghanistan. Der er fortsat behov for at gøre en fokuseret indsats for at få gennemført fordoblingen af missionen, og Danmark arbejder aktivt for, at EUPOL skal nå bemanningen på 400 mand. Der var ultimo august ca. 265 mand i missionen. EUPOL har siden oktober 2008 været under ledelse af danske Kai Vittrup, der arbejder tæt sammen med nationale og internationale aktører i Kabul.

Det svenske EU-formandskab har generelt placeret Afghanistan-Pakistan højt på dagsordenen og i forlængelse af beslutningen truffet på rådsmødet (almindelige anliggender og eksterne forbindelser) den 16.-17. juni 2009 taget initiativ til udarbejdelse af EU-strategier for hhv. Afghanistan og Pakistan samt en overordnet strategi for den samlede tilgang til regionen.

3. Hjemmelsgrundlag

Spørgsmålet om hjemmelsgrundlaget er ikke relevant.

4. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

5. Formål og indhold

Der forventes på rådsmødet en drøftelse af situationen i Afghanistan og forløbet af valget til præsidentposten og provinsrådene den 20. august 2009.

6. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

7. Gældende dansk ret og forslaget konsekvenser herfor

Ikke relevant.

8. Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet

Sagen forventes ikke at have konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet.

9. Høring

Ikke sendt i høring.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen er fortalende for en styrkelse af EU's rolle i Afghanistan og har støttet en aktiv EU linje med støtte til afholdelsen af valget til præsidentposten og provinsrådene den 20. august 2009.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Det forventes, at andre medlemslande vil være enige i nødvendigheden af at fastholde og styrke EU's engagement i Afghanistan.

12. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Afghanistan har senest været forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering den 12. juni 2009 sammen med Pakistan.

4. Iran

KOM-dokument foreligger ikke.

Revideret udgave af samlenotat forud for rådsmødet (almindelige anliggender og eksterne forbindelser) den 27.-28. juli 2009. Nye afsnit er markeret med en streg i margenen.

1. Resumé

Der forventes en drøftelse af situationen i Iran, herunder af EU's forhold til Iran samt atomsagen.

2. Baggrund

Den aktuelle situation i Iran:

Det iranske regime har efter valget indledt et retsopgør mod personer tilknyttet oppositionen, herunder fremtrædende intellektuelle, tidligere ministre og rådgivere for den forhenværende præsident Khatami. Disse personer beskyldes bl.a. for at stå i ledtog med fjendtlige udenlandske kræfter. Blandt de anklagede er en lokalansat fra hhv. den britiske og den franske Teheran-ambassade og en fransk statsborger (Clotilde Reiss), der begge er på fri fod mod betaling af kaution. EU-formandskabet har rejst sagerne over for Iran. Der er rapporter fra menneskerettighedsgrupper om voldsom brutalitet og overgreb mod de arresterede demonstranter og oppositionelle personer.

Den 20. august præsenterede præsident Ahmediejad, der blev genindsat i embedet ved en ceremoni i parlamentet den 5. august, sin regering. Af de 21 ministre er de tre kvinder. Flere af kandidaterne har en fortid i den Revolutionære Garde. Det iranske parlament indledte den 30. august en godkendelsesprocedure ved tillidsafstemninger.

Præsidentvalget i Iran den 12. juni 2009:

Den 12. juni 2009 afholdtes præsidentvalg i Iran. Den siddende præsident Mahmoud Ahmedinejad blev officielt erklæret vinder af valget med 63 % af stemmerne. Modkandidaten Mir Hossein Mousavi fik ifølge de officielle opgørelser 34 % af stemmerne. De to øvrige kandidater Mehdi Karrubi og Mohsen Rezai fik meget små stemmeandele.

Reformkandidaterne Mousavi og Karrubi har fortsat ikke anerkendt valgresultatet. Fra flere sider har der været rapporteret om uregelmæssigheder i forbindelse med valget og egentlig valgsvindel. Vogternes Råd nedsatte en særlig valgkomite, der den 29. juni konkluderede, at valgresultatet kunne bekræftes, efter at visse uregelmæssigheder var blevet undersøgt, og at en mindre andel af stemmerne angiveligt var blevet genoptalt.

Det officielle valgresultat blev mødt med store folkelige protestdemonstrationer i Teheran og andre steder i Iran til støtte for Mousavi. Myndighederne har ved flere lejligheder slået hårdt ned på demonstranterne. Et antal demonstranter har mistet livet og mange er blevet såret. De iranske myndigheder har forhindret uafhængig mediedækning af begivenhederne, og har beskyldt vestlige lande for indblanding i Irans interne anliggender. Ni lokalansatte på den britiske ambassade i Teheran blev tilbageholdt den 26. og den 27. juni med anklager om at have deltaget i ulovlige aktiviteter. Der er pr. den 13. juli fortsat én tilbageholdt.

EU's udenrigsministre opfordrede på rådsmødet (almindelige anliggender og eksterne forbindelser) den 15. juni regimet til at undersøge anklager om uregelmæssigheder i forbindelse med valget og udtrykte alvorlig bekymring over volden mod fredelige demonstranter. På Det Europæiske Råd den 19. juni opfordredes de iranske myndigheder desuden til at sikre alle iraneres ret til forsamlings- og ytringsfrihed og fordømte angreb på journalister, medier, kommunikation og demonstranter. Den 22. juni udstedte EU-formandskabet en erklæring, der betegnede iranske anklager mod vestlige lande for indblanding i interne anliggender som uacceptable. På bl.a. dansk foranledning mødtes EU's udenrigsministre uformelt på Korfu den 28. juni for at drøfte Iran, hvor EU opfordrede Iran til straks at løslade de tilbageholdte fra den britiske ambassade og understregede, at chikane og intimidering af personale på EU-landes ambassader ville blive mødt med en stærk og fælles EU reaktion. EU har siden iværksat en række tiltag mhp. at øge presset på Iran for løsladelse af den tilbageholdte medarbejder, herunder en EU-koordineret demarchering i EU-hovedstæderne. Fra dansk side har situationen efter valget været rejst over for den herværende iranske ambassadør, der har været indkaldt til samtaler på højt niveau i Udenrigsministeriet hhv. den 23. juni, hvor man fra dansk side fordømte styrets angreb på journalister, medier og demonstranter og den 3. juli, hvor sagen om de tilbageholdte fra den britiske ambassade blev rejst. Også ved to yderligere samtaler i Udenrigsministeriet den 17. juni og den 9. juli, har man fra dansk side udtrykt alvorlig bekymring over udviklingen.

Det iranske atomprogram:

Sagen vedrørende det iranske atomprogram befinder sig fortsat i et dødvande. EU3+3 kredsen har gennem EU's Høje Repræsentant, Javier Solana, inviteret Iran til nye forhandlinger. Iran har endnu ikke svaret. Den iranske udenrigsminister har i meget vage vendinger omtalt en forestående 'ny iransk pakke'. Indholdet er ikke konkretiseret.

I seneste IAEA-rapport om Iran noteres enkelte tegn på iransk samarbejdsvillighed angående IAEOs overvågning af Irans deklarerede aktiviteter, men det konkluderes også denne gang, at Iran fortsat ikke efterlever sine forpligtelser i forhold til FN's Sikkerhedsråd vedrørende suspension af uranberigelses- og tungtvandsaktiviteter, og at IAEA ikke på det foreliggende informationsgrundlag kan udelukke en militær dimension af landets atomprogram. ElBaradei opfordrer Iran til hurtigst muligt at implementere alle nødvendige foranstaltninger og levere informationer og adgang til personer og lokaliteter, så der kan skabe tillid til, at det iranske atomprogram udelukkende har fredelige formål.

EU har løbende understreget ønsket om at engagere Iran, herunder i spørgsmålet om Irans atomprogram. Obama-administrationen har signaleret ønske om et direkte engagement med Iran og erklæret, at man er parat til at sidde med ved bordet under forhandlinger mellem EU3+3 og Iran. Samtidig har man gjort klart, at man vil arbejde for betydelige stramninger af FN-sanktionsregimet, hvis engagementet slår fejl, og Iran ikke viser vilje til at gå konstruktivt ind i forhandlingerne. EU3+3 kredsen forventes at ville gøre status i sagen under FN's Generalforsamling i september i år.

3. Hjemmelsgrundlag

Spørgsmålet om hjemmelsgrundlaget er ikke relevant.

4. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

5. Formål og indhold

Der forventes en drøftelse af situationen i Iran efter præsidentvalget, herunder EU's forhold til Iran og atomsagen.

6. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

7. Gældende dansk ret og forslaget konsekvenser herfor

Ikke relevant.

8. Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet

Sagen forventes ikke at have konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet.

9. Høring

Sagen ventes ikke sendt i høring.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Fra dansk side lægges vægt på en konsekvent og fast EU-linje i forhold til Iran. I sagerne om de anklagede lokalansatte fra hhv. den britiske og den franske ambassade samt den franske statsborger støtter Danmark en fast og fælles EU-reaktion.

I atomsagen bakker man fra dansk side fuldt op om Obama-administrationens tilgang og EU3+3 kredsens arbejde for at afprøve alle muligheder i forhandlingsporet. Samtidig støttes, at det multilaterale pres over for Iran fastholdes; tiltag vedtaget i FN er førsteprioritet, men man er rede til at støtte EU-sanktioner i et forsøg på at fremme mulighederne i forhandlingsporet.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der forventes tilsvarende holdninger i de øvrige EU-lande.

12. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har senest været forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering i forbindelse med samlenotat og skriftlig forelæggelse forud for rådsmødet (almindelige anliggender og eksterne forbindelser) den 27. – 28. juli 2009.

5. Sydkaukasus

KOM-dokument foreligger ikke.

Nyt notat.

1. Resumé

Rådet ventes at drøfte de fremtidige relationer mellem EU og Sydkaukasus i lyset af det Østlige Partnerskab, som blev lanceret i maj.

2. Baggrund

EU's samarbejde med det Sydlige Kaukasus er over de seneste år blevet styrket, både som en del af EU's naboskabspolitik og som en del af det Østlige Partnerskab, der blev lanceret under et topmøde i maj 2009 i Prag. Efter konflikten i Georgien i august 2008 blev forbindelserne til Georgien endvidere udbygget.

Det Østlige Partnerskab inkluderer Armenien, Azerbajdjan, Georgien, Hviderusland, Moldova og Ukraine. Det hidtidige bilaterale samarbejde mellem EU og det enkelte land videreudvikles på baggrund af konditionalitet – et øget EU-engagement vil derfor tage hensyn til fremskridt i det enkelte partnerlands indsats på områder som demokrati, retsstatsprincipper, respekt for menneskerettigheder og markedsøkonomi. Den bilaterale del indeholder mulighed for at indgå nye associeringsaftaler til afløsning af de eksisterende partnerskabs- og associeringsaftaler. Centrale elementer i de nye associeringsaftaler vil være på visum- og energispørgsmål, samt en frihandelsaftale. Det Østlige Partnerskab indfører som noget nyt en multilateral dimension mellem EU og samtlige de seks østlige naboer (27+6) – fokus vil være på fire tematiske samarbejdsplatforme inden for demokrati og god regeringsførelse, økonomisk integration, energisikkerhed og kontakt mellem mennesker.

På et ekstraordinært møde i Det Europæiske Råd den 1. september 2008 – umiddelbart efter august-konflikten – blev det besluttet at tilbyde Georgien en visumlempelsesaftale samt en frihandelsaftale. Forhandlingerne om en visumlempelsesaftale forventes afsluttet inden udgangen af året, mens forhandlingerne om en frihandelsaftale ventes at tage 2-3 år.

EU's engagement i Georgien efter august-konflikten 2008 består desuden af de over 200 observatører i EU-missionen, EUMM, og en aktiv indsats for at bidrage til en politisk løsning på spørgsmålet om sikring af Georgiens territoriale integritet, inkl. Abkhasien og Sydossetien.

EU's hidtidige samarbejde med Armenien og Azerbajdjan består blandt andet af Partnerskabs- og Stabilitetsaftalerne fra 1999 og af handlingsplaner under den europæiske naboskabspolitik fra 2006. I marts 2009 blev en gruppe rådgivere fra EU-lande sendt til Armenien for at hjælpe med implementeringen af handlingsplanen. Armenien er medlem af WTO og en frihandelsaftale vil derfor kunne overvejes, når de øvrige betingelser er opfyldt. Azerbajdjan er ikke medlem af WTO, hvorfor en frihandelsaftale ikke er aktuel på nuværende tidspunkt.

3. Hjemmelsgrundlag

Spørgsmålet om hjemmelsgrundlaget er ikke relevant.

4. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

5. Formål og indhold

Der forventes en drøftelse af det fremtidige samarbejde mellem EU og partnerlandene i det Sydlige Kaukasus med udgangspunkt i det Østlige Partnerskab.

6. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

7. Gældende dansk ret og forslagetets konsekvenser herfor

Ikke relevant.

8. Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet

Sagen forventes ikke at have konsekvenser for statsfinanserne, samfunds-økonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet.

9. Høring

Sagen er ikke sendt i høring

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen støtter intensiveringen af det meritbaserede samarbejde mellem EU og landene i Sydkaukasus både på multilateralt og bilateralt plan.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der forventes generel enighed om intensiveringen af relationerne med Sydkaukasus.

12. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Den europæiske naboskabspolitik har senest været forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering den 24. april 2009. EU's observatørmmission i Georgien blev forelagt Europaudvalget forud for rådsmødet den 27. juli 2009.

6. Præsentation af Kommissionens strategi for Østersøregionen

KOM (2009) 0248

Revideret udgave af samlenotat forud for rådsmøde (almindelige anliggender og eksterne forbindelser) den 27.-28. juli 2009. Nye afsnit er markeret med en streg i margenen.

1. Resumé

Rådet ventes på rådsmødet (almindelige anliggender og eksterne forbindelser) den 26.-27. oktober 2009 at vedtage rådskonklusioner om EU-strategien for Østersøregionen efter Kommissionens meddelelse af 10. juni 2009.

2. Baggrund

Det Europæiske Råd besluttede på sit møde i december 2007 at iværksætte arbejdet med udformningen af en EU-strategi for Østersøregionen, og Kommissionen blev i DER-konklusionerne opfordret til at fremlægge en strategi senest i juni 2009. Kommissionen har den 10. juni 2009 fremlagt sit udkast til strategi og dertil hørende handlingsplan. Rådet vil indlede sit arbejde med strategien i juli 2009. På ministerniveau vil sagen blive forankret i Rådet for almindelige anliggender og eksterne forbindelser. Det er det svenske formandskabs intention at få vedtaget strategien på DER den 29.-30. oktober 2009.

3. Hjemmelsgrundlag

Spørgsmålet om hjemmelsgrundlaget er ikke relevant.

4. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

5. Formål og indhold

EU-strategien for Østersøregionen ventes at blive et centralt omdrejningspunkt for samarbejdet i regionen i de kommende år. Strategien er en hovedprioritet for det svenske formandskab. Polen har tilkendegivet, at strategien ligeledes vil blive en prioritet under polsk EU-formandskab i 2011, hvor man forventer at gennemføre den første evaluering.

Der lægges ikke op til, at Østersøstrategien tilfører nye EU-midler til regionen. Det er tanken, at en del af finansieringen af de konkrete projekter vil kunne ske via strukturfondsmidlerne. Samtidig er en meget stor del af de konkrete initiativer i handlingsplanen tiltag, der allerede er iværksat individuelt i forskellige sammenhænge. Sigtet med strategien er i vid udstrækning at sikre sammenhæng i det regionale samarbejde, mellem de regionale tiltag og den overordnede EU-politik. Derudover sigter strategien på at skabe en struktur, hvor man med mere faste rammer og monitorering løbende vil kunne følge op på, om de mange individuelle initiativer, der iværksættes i regionen, fører til resultater.

Projekterne i handlingsplanen er grupperet omkring fire søjler, der repræsenterer de centrale fokusområder for strategien:

- 1) gøre regionen til et miljømæssigt bæredygtigt område,
- 2) gøre regionen mere velstående,
- 3) gøre regionen mere attraktiv herunder en styrkelse af infrastrukturen, samt
- 4) gøre regionen mere sikker herunder øget maritim sikkerhed.

Samtidig skal det understreges, at handlingsplanen er åben og dynamisk og derfor vil kunne udvikles i lyset af de erfaringer, der høstes, efterhånden som arbejdet skrider frem.

Handlingsplanen indeholder 15 prioritetsområder, der er grupperet under de fire søjler med dertil hørende konkrete flagskibsprojekter. Disse er, som følger:

1) Gøre regionen til et miljømæssigt bæredygtigt område

1. Reduktion af næringsinput til havet til acceptable niveauer.
2. Bevarelse af naturzoner og biodiversitet inklusivt fiskeri.
3. Reduktion af brugen af og effekten af sundhedsfarlige stoffer.
4. At regionen bliver et forbillede for ren skibsfart.
5. Nedsættelse af og tilpasning til klimaforandringer.

2) Gøre regionen mere velstående

6. Fjernelse af hindringer for det indre marked i Østersøregionen herunder forbedring af samarbejde på told- og skatteområdet.
7. Udnyttelse af regionens fulde potentiale indenfor forskning og innovation.
8. Implementering af ”Small Business Act”: Fremme af entreprenørskab, styrkelse af SMV’er og forøgelse af den effektive brug af menneskelige ressourcer.
9. Forstærket bæredygtighed indenfor landbrug, skovbrug og fiskeri.

3) Gøre regionen mere attraktiv, herunder en styrkelse af infrastrukturen

10. Forbedring af adgangen til, effektiviteten af og sikkerheden for energimarkeder.
11. Forbedring af interne og eksterne transportforbindelser.
12. Bevaring og styrkelse af Østersøregionens tiltrækningskraft særligt gennem uddannelse, turisme og sundhed.

4) Gøre regionen mere sikker, herunder øget maritim sikkerhed

13. At regionen bliver førende indenfor maritim tryghed og sikkerhed.
14. Styrkelse af beskyttelsen mod større nødsituationer til havs og på land.
15. Nedsættelse af mængden og skaden forvoldt af grænseoverskridende kriminalitet.

I en EU-sammenhæng er Østersøstrategien det første eksempel på en makroregional strategi. Den vil derfor kunne tjene som model for lignende fremtidige tiltag i andre dele af EU. Af samme årsag tillægges Østersøstrategiens organisering og strukturering stor betydning, idet der skal skabes en model, som alle medlemslandene kan støtte op om også i forhold til andre fremtidige regionale samarbejder.

Udgangspunktet for strategiens organisering og strukturering er, at det er en intern EU-strategi, der primært sigter på de otte EU-lande omkring Østersøen. Strategien er dog principielt åben for alle EU-lande, der ønsker at holde sig orienteret om samarbejdet. Derfor er det også tanken, at Rådet for almindelige anliggender og eksterne forbindelser med jævne mellemrum vil modtage rapporter om udviklingen i samarbejdet. Den eksterne dimension af samarbejdet med inddragelsen af Rusland og Norge er væsentlig. De eksterne partnere har været involveret i det forberedende arbejde med strategien og vil også blive inddraget i implementeringen primært gennem den Nordlige Dimension, men også via en række af de allerede eksisterende regionale samarbejdsorganisationer som f.eks. Helsingforskommissionen (HELCOM), Nordisk Ministerråd og Østersørådet. Disse er impliceret i en række af de konkrete initiativer og projekter i handlingsplanen.

6. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

7. Gældende dansk ret og forslaget's konsekvenser herfor

Ikke relevant.

8. Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet

Gennemførelsen af de foreslåede projekter i handlingsplanen forventes generelt at have positive samfundsøkonomiske og miljømæssige konsekvenser. I det omfang en række af de opstillede projekter vil skulle implementeres, vil det kunne medføre mindre statsfinansielle konsekvenser, som finansieres efter gældende retningslinjer.

9. Høring

Dokumentet er sendt i høring blandt relevante ministerier og styrelser samt eksterne parter, herunder Danske regioner, Kommuners Landsforening, Energinet.dk, Dansk Energi, Dansk Fjernvarme, Dansk Industri, Dansk Erhverv, Dansk Arbejdsgiverforening, LO, Håndværksrådet, Baltic Development Forum, Landbrugsrådet, CIRIUS, Dansk Ungdoms Fællesråd, Danske Maritime, Danmarks Rederiforening, Danske Havne, Danmarks Fiskeriforening, Dansk Akvakultur, Dansk Transport og Logistik samt Bornholms Regionskommune.

De mange høringsvar vidner om stor interesse for strategien. LO hilser strategien velkommen men beklager, at der ikke tilføres nye midler. LO efterspørger en større involvering af arbejdsmarkedets parter i forbindelse med Kommissionens udarbejdelse af strategien, ligesom der efterspørgeres en større vægt på beskæftigelsesforhold. Dansk Transport og Logistik (DTL) finder det positivt, at transport, logistik og infrastruktur prioriteres i strategien, og at strategien omfatter en koordinering af nationale transportpolitikker og infrastrukturinvesteringer. DTL foreslår udbredelsen af modulvogntog til resten af regionen og foreslår fokus på fjernelse af flaskehalse i transport til Rusland. Baltic Development Forum(BDF) påpeger, at strategiens største svaghed er, at der ikke afsættes nye midler. Derudover efterspørgeres en klarere profil for energi og klima, herunder særligt med fokus på energieffektivitet. Strategiens indhold af videnøkonomiske tiltag hilses velkomment, herunder forskning og innovation, om end der

kunne have været mere fokus på dette område. BDF påpeger vigtigheden af at involvere ikke-statslige aktører. Danmarks Rederiforening lægger vægt på, at der ikke skabes en ny bureaukratisk struktur for Østersøstrategien og fremhæver vigtigheden af, at nye tiltag ikke underminerer nærskibsfartens konkurrenceevne i forhold til landtransport. Dansk Erhverv roser strategiens hensigt om at koordinere tiltag inden for regionen og værdsætter, at eksterne parter inddrages. Dansk Erhverv anbefaler at arbejde for, at adgangen til midler til SMV'er gøres lettere. Endelig støttes strategiens udbredte fokus på infrastruktur, transport og turisme. KL understreger vigtigheden af, at strategien bygger videre på eksisterende institutioner og samarbejdsfora. Det fremhæves, at såfremt der ikke følger nye midler med til strategiens initiativer inden for miljøområdet, kan implementeringen blive problematisk for kommunerne. KL lægger vægt på, at strategien bidrager konkret i forhold til den økonomiske udvikling i regionen. Strategiens maritime fokus roses, om end der kunne være mere fokus på havnenes betydning for den lokale erhvervsudvikling. Endelig ønskes en lettelse af arbejdskraftens mobilitet. Danske Maritime ønsker, at der arbejdes for at fjerne eller reducere hindringer for arbejdskraftens frie bevægelighed, således at en virksomhed kan flytte arbejdskraft fra en afdeling i ét land til en afdeling i et andet land uden at opleve hindringer i forhold til sociale ydelser (f.eks. pension og sikring ved sygdom). Danske Regioner påpeger nødvendigheden af involvering af transnationale organisationer for at skabe horisontal forankring af strategien. Bornholms Regionskommune efterspørger en tydeligere prioritering af det mellemfolkelige aspekt af strategien. Der udtrykkes betænkelighed ved, at strategien skal udføres inden for eksisterende midler. Det foreslås at sikre en mere struktureret dialog med grænseregionale samarbejdsorganisationer om den løbende implementering, koordinering og evaluering af handlingsplanen. Dansk Akvakultur udtrykker bekymring for at initiativer under strategien vil indebære skærpede miljøkrav, der vil besværliggøre driften af dambrug i Danmark.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen er positivt indstillet over for EU-strategien for Østersøregionen. Fra dansk side er man parat til at koordinere fire prioritetsområder samt påtage sig delt koordinationsansvar for yderligere to. Herudover forventes Danmark at koordinere en række flagskibsprojekter. Danmark forventes således at påtage sig et betydeligt ansvar i forhold til gennemførelsen af strategien.

Danmark har tilbudt at påtage sig et selvstændigt koordinationsansvar for følgende konkrete prioritetsområder (numrene refererer til handlingsplanen):

4. At regionen bliver et forbillede for ren skibsfart.
5. Nedsætning af og tilpasning til klimaforandringer.
8. Implementering af "Small Business Act": Fremme af entrepenørskab, styrkelse af SMV'er og forøgelse af den effektive brug af menneskelige ressourcer.
14. Styrkelse af beskyttelsen mod større nødsituationer til havs og på land.

Derudover har Danmark tilbudt at påtage sig et delt koordinationsansvar på yderligere to områder:

10. Forbedring af adgangen til, effektiviteten af og sikkerheden for energimarkeder (i samarbejde med Letland).

13. At regionen bliver førende indenfor maritim tryghed og sikkerhed (i samarbejde med Finland).

Endelig har Danmark (enten alene eller i samarbejde med andre) tilbudt at koordinere en række flagskibsprojekter herunder blandt andet:

1. Putting best practices in agriculture into work.
2. Anticipate regional and local impacts of climate change through research.
3. Create a network of sustainable cities and villages.
4. Promote young entrepreneurs.
5. Establish a Forum for Incentive and Sustainable Manure Processing.
6. Demonstration of coordinated offshore wind farm connection solutions.
7. Become a pilot region for e-navigation
8. Map existing maritime pollution response capacities and make sub-regional plans for cross-border response cooperation.

I det omfang der er behov for EU-strukturfondsmidler ved gennemførelsen af projekter under strategien, vil der være mulighed for at ansøge om midler fra de territoriale programmer, herunder særligt midlerne i Østersøprogrammet.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der forventes bred opbakning til Østersøstrategien og dens handlingsplan. Særligt landene omkring Østersøen ventes at indtage en positiv holdning.

12. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Folketingets Europaudvalg har senest været orienteret om sagen ved besvarelse af samrådsspørgsmål R vedrørende EU-strategi for Østersøregionen den 15. maj 2009, ved grundnotat herom oversendt 3. juli 2009 og senest i forbindelse med samlenotat og skriftlig forelæggelse forud for rådsmødet (almindelige anliggender og eksterne forbindelser) den 27. – 28. juli 2009.

7. Forslag fra Kommissionen til Rådet om ændring af Rådets forordning (EF) nr. 881/2002 om indførelse af visse specifikke restriktive foranstaltninger mod visse personer og enheder, der har tilknytning til Usama bin Laden, Al-Qaida-organisationen og Taliban

KOM (2009) 0187 endelig

Nyt notat.

1. Resumé

Som opfølgning på EF-domstolens dom af 3. september 2008 i Kadi/Al-Barakaat-sagen har Kommissionen fremsat forslag til ændring af Rådets forordning (EF) nr. 881/2002 om indførelse af visse specifikke restriktive foranstaltninger mod visse personer og enheder, der har tilknytning til Usama bin Laden, Al-Qaida-organisationen og Taliban. Forslaget indebærer indførelse af en høringsprocedure, hvorefter personer og organisationer, der er opført på sanktionslisten, modtager meddelelse herom samt ny begrundelse for opførelsen. De pågældende får endvidere mulighed for at indsende bemærkninger til Kommissionen, der i så fald vil gennemføre en fornyet overvejelse af sin beslutning om opførelse på listen. Kommissionen vil i den forbindelse blive assisteret af en komité bestående af medlemsstaterne i henhold til forskriftsproceduren. Forslaget forventes vedtaget på et senere rådsmøde, idet Europa-Parlamentet dog skal høres inden vedtagelsen. Forslaget har ikke konsekvenser for dansk ret.

2. Baggrund

I overensstemmelse med FN-pagtens kapitel VII har Sikkerhedsrådet siden 1999 gennemført sanktioner og særligt indefrysning af midler og økonomiske ressourcer over for Taliban, Al-Qaida og Usama bin Laden. FN's Sikkerhedsråd har til brug herfor oprettet en sanktionsliste over personer og enheder med tilknytning til Taliban, Al-Qaida og Usama bin Laden. Sanktionslisten, der er folkeretligt bindende for alle medlemmer af FN, herunder EU-landene, varetages af en særlig sanktionskomité under FN's Sikkerhedsråd, der træffer beslutning om opførelse eller fjernelse af personer og enheder på listen.

Den 27. maj 2002 vedtog Rådet forordning (EF) nr. 881/2002 om indførelse af visse specifikke restriktive foranstaltninger mod visse personer og enheder med tilknytning til Usama bin Laden, Al-Qaida-organisationen og Taliban, der gennemfører dele af FN's sikkerhedsråds resolutioner 1267(1999) og 1390(2002). Forordningen følger endvidere op på Rådets fælles holdning 2002/402/FUSP af 27. maj 2002 om restriktive foranstaltninger over for Usama Bin Laden, medlemmer af Al-Qaida-organisationen og Taliban samt andre personer, grupper, virksomheder og enheder, tilknyttet disse. I forordningen blev Kommissionen beføjet til at foretage opdatering af listen over personer og enheder, der var bilagt forordningen. Kommissionen opdaterer listen på grundlag af beslutninger truffet af FN sanktionskomitéen.

EF-domstolen annullerede den 3. september 2008 forordning (EF) nr. 881/2002, for så angår Yassin Abdulla Kadi og Al Barakaat International Foundation. Domstolen fandt, at når fællesskabsmyndighederne beslutter at indefryse midler tilhørende en person eller enhed i

henhold til forordningen, skal begrundelsen for indefrysning meddeles den berørte person eller enhed med henblik på at sikre retten til forsvar og retten til domstolsprøvelse.

Kommissionen har på den baggrund fremsat forslag til ændring af forordning (EF) nr. 881/2002 med henblik på at sikre efterlevelsen af EF-domstolens dom.

Forslaget forventes at blive sat på dagsordenen for rådsmødet (GAERC) den 26.-27. oktober 2009 i efteråret med henblik på vedtagelse.

3. Hjemmelsgrundlag

Kommissionen har ved KOM (2009) 187 af 23. april 2009 fremsendt forslag om ændring af Rådets forordning (EF) nr. 881/2002 om indførelse af visse specifikke restriktive foranstaltninger mod visse personer og enheder, der har tilknytning til Usama bin Laden, Al-Qaida-organisationen og Taliban. Forslaget er oversendt til Rådet den 24. april 2009.

Forslaget er fremsat med hjemmel i Traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskabs artikel 60, 301 og 308 og skal vedtages med enstemmighed.

4. Nærhedsprincippet

Der er tale om ændring af den gældende forordning (EF) 881/2002 om indførelse af visse specifikke restriktive foranstaltninger mod visse personer og enheder med tilknytning til Usama bin Laden, Al-Qaida-organisationen og Taliban. De pågældende restriktive foranstaltninger, herunder indefrysning af midler, vedtages på fællesskabsplan for at sikre størst gennemslagskraft og effektivitet i forbindelse med implementering af FN's sikkerhedsrådsresolutioner 1267(1999), 1333 (2000) og 1390(2002).

Ændringen retter sig mod den eksisterende EU procedure i forbindelse med implementering af FN's sanktionsliste i henhold til ovenstående sikkerhedsrådsresolutioner og skal derfor vedtages på EU-niveau.

5. Formål og indhold

Kommissionens forslag til ændring af forordning (EF) nr. 881/2002 har til formål at indføre en procedure, der respekterer de grundlæggende rettigheder, og som efterlever EF-domstolens dom af 3. september 2008 og samtidig sikre et effektivt sanktionsregime.

Efter den foreslåede procedure skal Kommissionen træffe afgørelse om indefrysning af midler og økonomiske ressourcer tilhørende en person eller gruppe, når Kommissionen modtager meddelelse fra FN's sanktionskomite om, at der er truffet beslutning om at opføre pågældende på FN's terrorliste.

Kommissionen skal begrunde opførelsen og efterfølgende sende denne i høring til den pågældende person eller gruppe. Såfremt Kommissionen modtager bemærkninger, vil Kommissionen genoverveje sin afgørelse i lyset af de modtagne bemærkninger. I forbindelse hermed vil Kommissionen blive assisteret af en forskriftkomité bestående af medlemsstaterne og med Kommissionen som formand i overensstemmelse med Rådets komitologiafgørelse (artikel 5 i Rådsafgørelse 1999/468/EF som senere ændret). De modtagne bemærkninger samt resultatet af den fornærede overvejelse vil blive fremsendt til FN's sanktionskomité.

Personer og grupper, der blev opført før den 3. september 2008, vil få mulighed for at indgive anmodning om begrundelse for opførelse til Kommissionen, som Kommissionen herefter vil indhente fra FN's sanktionskomité. Bemærkninger til begrundelsen vil blive behandlet efter samme procedure som beskrevet ovenfor.

Forslaget indeholder desuden en bestemmelse om behandling af personoplysninger vedrørende personer på listen. Endelig indeholder forslaget bestemmelser af teknisk art samt bestemmelser, der opdaterer forordning nr. 881/2002 på baggrund FN's sikkerhedsrådsresolutioner, der er vedtaget efter forordningens ikrafttræden.

6. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal i henhold til TEF art. 308 høres. Der foreligger endnu ikke en udtalelse, men Europa-Parlamentet forventes at behandle sagen i løbet af september-oktober.

7. Gældende dansk ret og forslagens konsekvenser herfor

Ikke relevant.

8. Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet

Lovmæssige konsekvenser

En vedtagelse af forslaget har ingen lovgivningsmæssige konsekvenser.

Statsfinansielle konsekvenser

Forslaget har ingen væsentlige statsfinansielle konsekvenser, administrative konsekvenser for det offentlige eller konsekvenser for EU's budget.

Samfundsøkonomiske konsekvenser

Forslaget skønnes ikke at have væsentlige samfundsøkonomiske konsekvenser.

Administrative konsekvenser for erhvervslivet

Forslaget medfører ingen nævneværdige konsekvenser for erhvervslivet.

9. Høring

Forslaget har ikke været sendt i høring.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Respekten for menneskerettigheder og retssikkerhed er en afgørende forudsætning i kampen mod terror. Regeringen har således konsekvent fremhævet, at retssikkerheden er af central betydning i relation til internationale sanktioner rettet mod personer og grupper.

Regeringen har i forbindelse med forhandlingerne om det fremsatte forslag lagt vægt på at sikre, at EF-domstolens dom af 3. september 2008 efterleves, herunder at grundlæggende menneskerettigheder respekteres. Regeringen har endvidere lagt vægt på, at en EU procedure omfatter orientering af FN's sanktionskomité, der træffer beslutning om opførelse af personer

og grupper på FN's sanktionsliste over personer og grupper, der har tilknytning til Usama bin Laden, Al-Qaida-organisationen og Taliban.

Regeringen kan derfor støtte det foreliggende kompromisforslag til ændring af den gældende forordning, hvormed der sker en styrkelse af retssikkerheden.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der har i forbindelse med drøftelserne af Kommissionens forslag været enighed mellem landene om, at forslaget efterlever EF-domstolens dom af 3. september 2008 i Kadi/Al Barakaat-sagen samtidig med, at det respekterer landenes folkeretlige forpligtelse til at efterleve beslutninger truffet af FN's Sikkerhedsråd i medfør af FN-pagten for at opretholde et effektivt sanktionsregime.

Flere lande har lagt vægt på en fyldestgørende inddragelse af medlemsstaterne i forbindelse med en revision. Dette har givet udslag i valget af en forskriftkomité under Kommissionen til at bistå Kommissionen under en fornyet overvejelse af konkrete sager.

Derudover har landene tillagt det betydning, at bemærkninger fra personer og organisationer opført på listen videresendes til FN's sanktionskomité, der også orienteres om resultatet af EU's fornyede overvejelse.

12. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.